

**ECO
LOIOLA**

ARRUPE KOMUNITATEENTZAKO JARDUEREN PROPOSAMENA

Aisialdiko jarduera sorta bat eskaintzen dugu, espazio itxietan edo aire zabalean ingurumenarekiko sentsibilizazioa lantzeko, malgutasun handiagoarekin edo txikiagoarekin molda daitezkeenak hainbat talde-estiloetara edo bizi-etapa

Naturaguneetako aire zabaleko jardueretarako

1. **Hondakinen bilketa:** Ibilaldia edo txangoa egiten da taldeka poltsa bat eta eskularruak eramanez. Bidean aurkitzen dituzten hondakin guztiak bildu behar dituzte. Sari bat eskain dakioke gehiago lortu duen taldeari. Poltsaren bolumena edo pisua egiaztatuz, adibidez. Hondakinen bereizketa gehitu daiteke. Hiri-testuinguruan edo jolastoki baten ondoren garbitu ez den patio batean ere egin daiteke.
2. **Naturaren edo patioaren soinu-paisaia:** mendi-ibilien, ibilaldien eta mendi-igoeren esperientzietan ohikoa da gaztetxoek musika jartzea bozgorailu eramangarriekin. Naturari entzunez isiltasun tarte bat oparitzea da proposamena. Erronka moduko bat egin daiteke: dauden soinuak identifikatzea, zenbat eta gehiago bereizi, orduan eta errekonozimendu handiagoa. Sariren bat eskain daiteke. Hiri-eremuan soinu "artifizialak" eta "naturalak" ezagutzeko eta bereizteko moduan egin daiteke. Hirian ikustea zer proportziotan entzuten den, adibidez, txori baten kantua edo zuhaitz baten hostoak (naturalak) jotzean, autoen soinuei, klimatizazio-sistemei eta abarri dagokienez. Edo kutsatzen duten gauzen soinuak bereiztea (autoak) vs ekologikoak (bizikletak, oinez doazen jendearen urratsak).

3. **Hasiera - eguneko azterketa:** Mendian ibiltzeko egun baten hasiera edo itxiera argitzeko esaldiak (I. eranskina).

Jokoak

Patata bero-beroa

Datu bat asmatu nahian pasatzen den patata beroaren jolas klasikoa. Ikastetxeetan, hirian, zenbat ekipo dauden konektatuta, zenbat bonbilla... gastuei buruz eskuratu ahal izan diren datu errealak erabiliko dira.

Deforestazioa

Haur edo jokalarietako bat basozaina izango da, eta hiru egurgile egongo dira. Egurgileak gainerako haurrak ukitzen hasiko dira, zuhaitzak izango direnak. Ukitutako haur bakoitza moztutako zuhaitz bat izango da, eta eseri egin beharko du. Aldi berean, basozainak moztutako zuhaitzak ukituko ditu, berriro haz daitezten; hala ere, ezin izango dira zuzenean gehitu, eta gutxienez hiru ukitu beharko dituzte erabat altxatzeko. Lehenengo ukituarekin kukubilko jarriko dira, bigarrenarekin belauniko eta hirugarrenarekin azkenean zutik. Jolas honen bidez, haurrek kontrolik gabeko mozketak dituen ondorio suntsitzaileak antzeman ditzakete, basozainak efektua arintzeko ahalegina egiten badu ere. Ekologia Berdearen hurrengo artikuluan azaltzen dizkizugu deforestazioak haurrentzat dituen ondorioak.

(<https://www.ecologiaverde.com/causas-de-la-deforestacion-258.html>)

Memoria energetikoaren jokoa

Joko hau energia aurrezteari buruzko irudiak inprimatuz egin daiteke, edo paperekin eta idatziz. Txartel bakoitzak bere lankidea izango den beste txartel bat izango du. Horrela, honako txartel hauek inprima ditzakezu:

- Labea pizten badut, beroa erabil dezaket... Beste zerbait prestatu
- Iturria irekita aurkitzen badut erabili gabe... Iturria itxi
- Hobe da pila kargagarriak erabiltzea... Erabili eta botatzeko pilak
- Hobe da dutxatzea... Bainuontzia egitea
- Hobe da energia aurrezteko erabiltzen badut... Argi naturala
- Mikrouhin labea erabili beharrean... Sukaldeko suaz kanpokoak berotu
- Nahiago dut baxera formaz garbitu... Eskuliburua eta ontzi-garbigailurik ez erabiltzea

Argia pizten-itzaltzen dut

"Itzali/piztu argia" jolas kolektiboa egiten da, eta bertan zirkulu handi bat eratzen da. Irakasleak "itzali argia" esaten duenean, ikasleek makurtu egin beharko dute, eta "piztu argia" esaten denean, ikasleek gelditu eta besoak luzatu beharko dituzte. Okertzen direnek galdu egiten dute eta zirkuluaren erdian jartzen dira. Zailtasuna emateko, oin batean salto egiteko, trostan egiteko eta abar eskatuko da, aginduaren zain.

Erosketa konpulsiboak

Ikastaroa kantxaren hondoko lerroan jarriko da, eta konoz markatutako bi mutur jarriko dira. Bertan, irakaslea erdian egongo da eta txilibituan lehen edo bigarren mailako premia bat adieraziko du. Ikasleek bereizi egin beharko dute oinarritzko erosketa den (kono berdera joan behar dute) edo erosketa konpulsiboa den (kono gorrira joan behar dute). Adibideak: galtzerdi pare bat, play station joko bat, zereal kaxa bat, go-pro bat, jaka bat, etxe bat, 50 super 8.

Nik aurrezten dut

Ikastaroa bitan banatuko da, eta talde bakoitzeko ordezkari bat aterako da (edo gehiago, taldearen kopuruaren arabera). Ordezkari horrek paper txiki bat atera beharko du eta aurrezteko ekintza bat interpretatu beharko dio bere taldeari, eta asmatu egin beharko du. Ekintza gehien asmatzen dituen taldeak irabazten du. Aurrezteko ekintzen adibidea: dutxa laburrak hartzea, hortzak garbitzean ura itzaltzea, telebista itzaltzea ikusten ez bada, mahuka piztuta ez uztea, etab.

Nemo eta ozeanoen plastikoak

Nemo eta Dori itsasoan daude eta laguntza behar dute. Lagun asko hil egin dira itsasoa plastikoz beteta dagoelako. Lurrean ikusten dituzten plastikoak bildu behar dituzte. Plastikoak gela batean ezkututzen dira. 5 minutu dituzue aurkitzen saiatzeko. 10 plastikotik behin animalia bat salbatzen dute, aurkitu dituzten 10 plastiko bakoitzeko animalia-pegatina bat jarriko zaie.

Olaf eta poloen urtzea

Olaf urtzen ari da aldaketa klimatikoaren ondorioz. Olaf ez urtzea lortu behar dute. Poloak urtzen ari dira aldaketa klimatikoaren ondorioz. Giza ekintzak hori eragiten du, eta, besteak beste, berotegi-efektuko gasen isurketa eragiten du.

Olaf urtu ez dadin... (Begiraleak pentsatzen du zer proba egin)

Simba eta ekosistemen ustiatzea

Urteak dira Afrikako safariek lagun hauen bizitza basatia erakarpenturistiko bihurtu dutela. Hori gertatzen denetik, asko hil egin dira, behar zituzten baliabideak ez zituztelako, eta orain gainerakoak beldurrez doaz beren oihanean barrena.

Safariaren burua agertzen da eta mutilei esaten die lehoi horri kasurik ez egiteko, safariak animaliak ezagutzeko aukera ematen duela. Simba iristen denean ezkutatu egiten da.

Joaten denean, Simbak eskatzen die... (Begiraleak pentsatzen du zer proba egin)

Bugs bunny eta animalien testaketa

Bugs bunnyk ubeldurak ditu eta beso bat falta zaio, bendak ditu hanketan... Hori guztia gertatzen da animalietan produktuak probatzen direlako. Berak azaltzen die bere lana testatzea dela, gizakiek produktu jakin batzuk izan ditzaten.

Sartu zientzialari bat hura eramatera. Bideo bat jarri da:
<https://www.youtube.com/watch?v=cmlITg5xlb0>

Taldeko bakoitzak produktu desberdin bat pentsa dezala eskatzen zaie, animalietan testamentua egiteko eta animalia horietan testamenturik egin gabe eros dezaketena.

Denei zerbait bururatzen bazaie, cruelty free pegatina ematen zaie.

Anexo I

"Batzuek ez dute ulertzen gure erosotasuna, segurtasuna eta dirua uztea, mendi batera igotzea bezain alferrikakoa den zerbait egitera etortzeko. Egia esan, erantzun erdi

koherentea eman badezake ere, haiek ez lukete inoiz ulertuko. Bakarrik dakit ez gaudela erotuta, eta hor goian bizitza dela bilatzen duguna. "

Iñaki Ochoa de Olzaren esaldi aldatua

"Ez ditugu mendiak konkistatzen, geure buruak baizik. "

Edmund Hillary, Everest igo duen lehen gizona

"Ahalegina, arrokak eta haizea baino lehen, adiskidetasuna da mendiko funtsezko osagaia. "

Geyson Millar, mendi gidaria

"Mendiko bidea, bizitzarena bezala, ez da hankekin egiten, bihotzarekin baizik. "

Andrés Nadal

"Zorionaren atzetik nabil. Eta mendiak nire bilaketari erantzuten dio "

Chantal Mauduit, Frantziako himalayista

"Mendiak ez dira nire lorpen-ambizioa asetzen dudan estadioak, nire erlijioa praktikatzen dudan katedralak baizik. Ni haiengana joaten naiz, pertsonak otoitzera doazen bezala. Bere tontor handientsuetatik nire iragana ikusten dut, etorkizuna amesten dut eta, ezohiko zorrotasun batekin, oraina esperimentatzen dut... nire ikuspegia argitzen da, nire indarrak berritzen dira. Mendietan nik sorkuntza ospatzen dut. Bidaia bakoitzean (haietara) berriro jaiotzen naiz. "

Linda Wylie Anatoli Bukréyev errusiar himalayistaren omenez

"Mendi bat izar baten norabidean igarotzean, bidaiariak gehiegi xurgatzen badu eskaladaren arazoengatik, gidatzen duen izarra ahazteko arriskua hartzen du"

Antoine de Saint-Exupery, esploratzaile eta idazle frantsesa

"Inoiz mendien ahotsa entzun duenak ezingo du inoiz ahaztu".

Tibetar esaera zaharra

"Ez dago mugarik, ez mugarik, orain ez dago geldiaraz nazakeen ezer. Lurra usaintzen dut, belar bustia sentitzen dut, udaberria, lur biziaren usaina, bizi-usain nahastezinarekin. Zorionsua naiz. "

Kilian Jornet, alpinista profesionala hainbat diziplinatan.

"Zorionaren atzetik nabil. Eta mendiak nire bilaketari erantzuten dio "

Chantal Maudit

"Lurra eta zerua, basoak eta soroak, lakuak eta ibaiak, mendiak eta itsasoa eskola bikainak dira, liburuetan ikasi ezin diren gauza asko irakasten dizkigutenak. "

John Lubbock

"Ahalegina, arrokak eta haizea baino lehen, adiskidetasuna da mendiko funtsezko osagaia. "

Geyson Millar

"Mendiek lo dauden ametsak esnatzen laguntzen diete gizonei" -

H.Tazieff

"Gure bidea ez da belar-zelai errazengatik, baizik eta mendi-bide malkartsu eta zailtasunez beterikoa da. Baina beti aurrera, gora, eguzkira. "

Ruth Westheimer

"Ez da gehiago nor iristen den gorago, inguratzen duen edertasunak eraginda, biziago sentitzen duena baizik. "

Maurice Herzog

"Gailurrean ez dago lasterbiderik. Mendia urratsez urrats igo behar dugu, geure kabuz. "

Judi Adler

"Gaur, egunsentia baino lehen, mendietara igo, zeru argitsuei begiratu eta esan diot nire izpirituari: Mundu hauek guztiak eta haien plazera eta jakinduria ezagutzen ditugunean, lasai eta pozik egongo al gara? Eta nire izpirituak esan zuen: Ez, altuera horiek irabaziko ditugu aurrera egiteko bakarrik. "

Walt Whitman

"Bizi zure bizitza mendi bat igoko bazenu bezala. Noizean behin gailurrera begiratzen du, baina are garrantzitsuagoa da bideko gauza ederrak mirestea. Poliki igo, tinko, eta une bakoitza gozatu. Tontorretik egindako ikuspegiak bidaiaren ondorengo opari ezin hobea izango dira. "

Harold V. Melchert

"Gorputzaren diziplina bat baino gehiago, alpinismoa izpirituaren luxua eta arimaren baliabidea da. "

Georges Sonnier

"Mendia bihotzera iristen zaizunean, dena bertatik dator eta bertara eramaten zaituzte"
Franz Schrader

Mi amado, las montañas,
los valles solitarios nemorosos,
las ínsulas extrañas,
los ríos sonorosos,
el silbo de los aires amorosos,

la noche sosegada,
en par de los levantes de la aurora,
la música callada,
la soledad sonora,
la cena que recrea y enamora.

Gocémonos, Amado,
y vámonos a ver en tu hermosura
al monte y al collado,
donde mana el agua pura;
entremos más adentro en la espesura.

San Juan de la Cruz

Iñaki Ochoa de Olzaren beste esaldi batzuk

"Eskaladak bizitza burges, kaskar edo hutsal baten atzaparretatik erreskatatu du nire bizitza, edo hori guztia aldi berean. Nahiz eta norbaitek uste izan gizarte dekadente bateko ume gaizki haziak besterik ez garela, nik ez dut horrela uste, eta une bakarra itxaroten dut gora igotzeko, berriro ere nire barruan askatasun infinituaz begiratzeko, eta mendi hauei energia lapurtzeko, gero eta gehiago elikatzen eta aberasten nauten parerik gabe. Nik neuk aukeratu dudan bizitza honek sakon betetzen nau. "

"Amerikarrek jendearenganako konfiantza naturala kendu zidaten, baina ezin izan zuten, ezta urrutitik ere, goiko mailekiko eta eskalatzeko grinarekin. Ez nuen dirurik, ez nuen lanik, ezta hilik erortzeko lekurik ere. Baina gizon aberatsa izaten jarraitzen nuen, altxor bat bainuen nire esku: amaigabeko maitasuna mendi paregabe horiekiko. "